Hukuk Bölümü 2013/925 E. , 2013/1105 K.

- **DAVACI ILE DAVALI BELEDIYE ARASINDA DÜZENLENEN ABONMAN SÖZLEŞMESINE GÖRE TAHSIL EDILEN ATIK SU BEDELININ IADESI HAKKINDA AÇILAN DAVANIN, ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI GEREKTIĞI**
  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 14

"İçtihat Metni"

Davacı : AKBANK T. A.Ş.

Vekili : Av.Ö.V.- Av. S.K.C.

Davalı : Bergama Belediye Başkanlığı

O L A Y : Davacı vekili, dava dilekçesinde özetle; davalı Bergama Belediye Başkanlığı'nın, davacı kuruma gönderdiği 434,10 TL Su Tüketim Bildirisi tanzim edildiğini, Tüketim Bildiriminde yer alan 300TL katı atık bedeline 16.08.2012 tarihli dilekçe ile itiraz edildiğini, itiraz sonrasında, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 97. maddesi kapsamında 22.11.2011 tarih ve 111/62sayılı Belediye Meclisi Kararını gerekçe gösterilerek Özel ve Resmi Bankalar için 300 TL Katı Atık Ücreti belirlendiğini ancak; davalı belediye tarafından tesis edilen dava konusu işlemlerin hukuka aykırı olup iptali gerektiğini belirterek, davalı kurumun 22871 sayaç nolu Akbank TAŞ Bergama Şubesi Barbaros Mah. Bankalar Cad. No: 5 Bergama/ İzmir adresindeki sayaca ilişkin olarak Haziran 2012 yılına ait Su Tüketim Bildirimindeki katı atık bedelinin iptali, 300 TL katı atık bedelinin ödeme tarihi olan 17.08.2012 tarihinden itibaren hesaplanacak yasal faizi ile birlikte iadesine karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İZMİR 2.İDARE MAHKEMESİ; 06.09.2012 gün ve E: 2012/1635 K: 2012/1459 sayı ile "… 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa 3914 sayılı kanunla eklenen mükerrer 44. maddesinde " Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin katı atık toplama ile kanalizasyon hizmetlerinden yararlanan konut, işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu…çevre temizlik vergisinin katı atıklar için maddede belirtilen tarifeye göre aylık olarak hesaplanacağı ... belediyenin atık su ile ilgili olarak da katı atıklar ilgili tarifede yer alan bina guruplarını topluca veya ayrı ayrı dikkate almak suretiyle ve tüketim bedelini aşmamak üzere meclislerince belirlenecek miktarda çevre temizlik vergisi alacakları, atık su ile ilgili çevre temizlik vergisinin su tüketim bedeli ile birlikte tarh ve tahakkuk etmiş sayılacağı ve bu bedel ile birlikte tahsil edileceği , su ve kanalizasyon hizmetleri ayrı bir kanunla düzenlenmiş bulunan belediyelerde ise atık su bedelinin tahsiline ilişkin uygulamanın kendi kanunlarındaki hükümlere tabi olduğu...." belirtilmişken önce 25/12/2003 gün ve 5035 sayılı Yasanın 41. maddesiyle ardından da 30/12/2004 gün ve 5281 sayılı Yasanın 18. maddesiyle değişikliğe uğramış ve bu değişikliklerle Büyükşehirde bulunan su şebekesinden yararlanan konutlar için çevre temizlik vergisi 15 Ykr'lik maktu hadde bağlandığı, işyerleri için ise madde metninde 7 bina grubu ve 5 derece maktu hadler belirlendiği gibi işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi, belediyelerce binaların tarifedeki derecelere intibak ettirilmesi üzerine her yılın Ocak ayında yıllık tutarı itibarıyla tahakkuk etmiş sayılacağı, tahakkuk eden vergi, bir defaya mahsus olmak üzere, belediyelerin ilan mahallerinde bir ay süreyle topluca ilan edileceği, iş yeri ve diğer şekilde kullanılan binalarla ilgili olarak tahakkuk eden bu verginin, her yıl, emlak vergisinin taksit sürelerinde ödeneceği, su ve kanalizasyon hizmetleri ayrı bir kanunla düzenlenmiş bulunan büyükşehir belediye sınırları ve mücavir alanlardaki çevre temizlik vergisinin ise 20/11/1981 tarihli ve 2560 sayılı Kanun hükümlerine göre kurulan su ve kanalizasyon idarelerince tahsil edileceği düzenlemesine yer verildiği; diğer taraftan;,; 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanuna 3305 sayılı Yasa ile eklenen Ek 4. madde uyarınca 2560 sayılı Yasa hükümlerinin diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanacağı kurala bağlanmış olup, anılan Yasa hükümlerinin birlikte incelenmesinden, belediyelerin kullanma ve atık sular için tesis kurmak, tarifeler hazırlayarak su ve atık sular için para tahsil etmek, atık suların kanalizasyon şebekesine veya toplama havuzlarına boşaltarak zararsız hale getirmek görev ve yetkileriyle donatıldığı ve atık su bedelinin de, İSKİ Yasası ve Tarifeler Yönetmeliğine dayalı olarak tahakkuk ettirilen bir ücret olup, hizmet karşılığı alındığı gibi yukarıda verilen 2464 sayılı Yasanın 44. maddesine ilişkin değişiklikler karşısında artık vergi, resim, harç veya bunlar benzeri bir niteliğinin kalmadığı, davacı ile aralarında yapılan sözleşme gereği olan ücret mahiyetinde bulunması nedeniyle tahakkukunun ve tahsilin kaldırılması için adli yargı yerinde dava açılması gerektiği, İdare Mahkemelerine ise ancak tarife kararlarına karşı bunların iptali isteğiyle dava açılabileceği; sonucuna varıldığından, davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a maddesi uyarınca görevsizlik nedeniyle reddine…" karar vermiş ve bu karara karşı yapılan itirazın İzmir Bölge İdare Mahkemesinin E:2012/8634 K:2012/8779 sayılı kararı ile reddedilmesi üzerine görevsizlik kararı kesinleşmiştir.

Davacı vekili aynı gerekçe ile Bergama Belediye Meclisi'nin 22.11.2011 tarih 11/62 nolu kararına göre bankalar için 300TL katı atık ücreti belirlendiğini, ancak bunun için hiçbir yasal dayanağın bulunmadığını belirterek 300,00 TL katı atık bedelinin ödeme tarihi olan 17.08.2012 tarihinden itibaren hesaplanacak yasal faizi ile birlikte iadesi istemiyle bu kez adli yargı yerinde dava açmıştır.

BERGAMA 2. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 25.02.2013 gün ve E:2013/40 K:2013/58 sayı ile özetle; İdare Mahkemesinin 2464 sayılı kanunun mükerrer 44 ile 2560 sayılı Kanunun ek 4. Maddelerine dayandığını, ancak bu değerlendirmenin dava konusu olaya uymadığını, Bergama Belediyesi'nin Büyükşehir Belediyesi veya mücavir alan sınırları içerisinde yer almadığından 2560 sayılı Kanunun ek 4. Maddesi kapsamında yer almadığını belirtilerek, ihtilafın görüm ve çözüm yeri idari yargı olduğundan bahisle, dava dilekçesinin görev yönünden reddine karar vermiş olup, iş bu karar temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Mustafa AYSAL, Eyüp Sabri BAYDAR, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Sedat ÇELENLİOĞLU ve Ayhan AKARSU'nun katılımlarıyla yapılan 01.07.2013 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 14. maddesine göre; olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekmekte olup, bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise, hukuk uyuşmazlıklarında ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilmektedir. Aynı Yasanın 27. maddesinde ise, Uyuşmazlık Mahkemesinin, uyuşmazlık çıkarmaya veya görev uyuşmazlıklarına ilişkin istemleri önce şekil ve süre açısından inceleyeceği; yöntemine uymayan veya süresi içinde ileri sürülmemiş istemleri reddedeceği kuralına yer verilmektedir

Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasanın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasanın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli

yargı dosyasının davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece idari yargı dosyası da temin edilmek suretiyle Mahkememize gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Filiz BUDAK'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı M.Ali GÜMÜŞ'ün davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davalı Bergama Belediye Meclisinin 22.11.2011 tarih ve 11/62 nolu kararına göre belirlenen 300 TL katı atık bedelinin iptali ile ödenen katı atık bedelinin faiziyle birlikte iadesi istemiyle açılmıştır.

Dosya kapsamında yapılan incelemede; davacı Akbank T.A.Ş.nin Bergama Şubesi, Barbaros Mahallesi Bankalar Cad. No 55 te ticari faaliyetini sürdürmekte olduğu, 685 nolu su aboneliğinden dolayı Bergama Belediye Başkanlığı Fen İşleri Müdürlüğü Su ve Kanalizasyon Alt Yapı Birimi tarafından 434.10 TL tutarında Haziran 2010 dönemine ait su faturası gönderildiği, gönderilen faturanın 300TLlik kısmının evsel atık bertaraf ücreti olduğu, Bankanın yaptığı itirazın, katı atık bedelinin Bergama Belediye Meclisinin 22.11.2011 tarih ve 11/62 nolu kararına göre alındığından itirazın reddedildiği ve söz konusu bedelin işlemin iptaline ilişkin idari yargıda dava açıldığı belirtilmek suretiyle 16.08.2010 tarihinde davacı tarafından ödendiği görülmüştür.

03/07/2005 gün ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun ''Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları'' başlıklı 15. maddesinin (d) bendinde, özel kanunları gereğince belediyeye ait vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarının tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak; vergi, resim ve harç dışındaki özel hukuk hükümlerine göre tahsili gereken doğal gaz, su, atık su ve hizmet karşılığı alacakların tahsilini yapmak veya yaptırmak belediyenin yetki ve imtiyazları arasında sayılmıştır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun ''Ücrete Tabi İşler'' başlıklı 97.maddesinde; ''Belediyeler bu Kanunda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet (...) için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkilidir. Belediye'ye tekel olarak verilmiş işler kendi özel hükümlerine tabidir.'' hükmü yer almakta olup, kanuna 15.7.1993 günlü Resmi Gazetede yayımlanan 3914 sayılı Kanunla eklenen ve "Çevre Temizlik Vergisi" başlığını taşıyan mükerrer 44.maddesinde de; belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin katı atık toplama ile kanalizasyon hizmetlerinden yararlanan konut, işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu, çevre temizlik vergisinin katı atıklar için maddedeki tarifeye göre hesaplanacağı, belediyelerin, atık su ile ilgili olarak da, katı atıklarla ilgili tarifede yer alan bina gruplarını topluca veya ayrı ayrı dikkate almak suretiyle su tüketim bedelini aşmamak üzere meclislerince belirlenecek miktarda çevre temizlik vergisi alacakları, atık su ile ilgili çevre temizlik vergisinin su tüketim bedeli ile birlikte tarh ve tahakkuk etmiş sayılacağı ve bu bedel ile birlikte tahsil edileceği, su ve kanalizasyon hizmetleri ayrı bir kanunla düzenlenmiş bulunan belediyelerde ise atık su bedellerinin tahsiline ilişkin uygulamanın kendi kanunlarındaki hükme bağlı olduğu hükmüne yer verilmiştir.

Belediye, belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisini ifade etmektedir.

Böyle olmakla birlikte, bu kuruluşun kişilere sağladığı hizmete ilişkin işlem ve eylemlerinin yargısal denetimini yapacak yargı düzenini belirleyebilmek için, işlem ya da eylemin özel hukuk ilişkilerinden veya kamusal yetkilerin kullanılmasından doğup doğmadığına bakmak gerekir.

Su abonesi olmayan kişi hakkında İSKİ Tarifeler Yönetmeliği hükümlerine göre tahakkuk ettirilen atık su bedeline ilişkin faturanın iptali istemiyle açılan bir davada; İSTANBUL 3. VERGİ MAHKEMESİ'nce, dava konusu bedelin vergi, resim, harç benzeri mali yüküm olduğu kabul edilmek suretiyle işin esası hakkında verilen kararı temyizen incelemekte olan DANIŞTAY DOKUZUNCU DAİRESİ tarafından, iş yerinde yer altı suyunun kullanılması nedeniyle İSKİ tarafından istenen atık su bedelinin vergi, resim, harç benzeri mali yükümlülük olmayıp, akdi nitelik taşıdığı kanaatine varıldığından bahisle temyiz incelemesi ertelenerek, 2247 sayılı Yasa'nın 20. maddesine göre görevli yargı yerinin belirlenmesi için başvuruda bulunulması üzerine, UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ HUKUK BÖLÜMÜ; 14.10.1991 gün ve E:1991/29, K:1991/29 sayı ile, gerek 2560 sayılı Yasa'nın 23. maddesi gerekse buna dayanılarak çıkarılan İSKİ Tarifeler Yönetmeliği'nin 5,16 ve 17. maddelerinde, İSKİ'ye ait kanalizasyonu kullananlardan atık su bedelinin tarifeye göre alınacağının açıkça belirtildiği ve bunun taraflar arasında bir sözleşmeye dayandırılacağının hükme bağlandığı, buyurucu nitelikteki bu hükmün sözleşme yapılmaksızın atık su üretenleri de sözleşme yapmakla yükümlü kıldığı, bu hükme uymayanların sözleşme yapma durumunda olmaları nedeniyle atık su bedeli ödemekten kaçınmalarına olanak bulunmadığı, sözleşmeden kaçınmanın söz konusu bedelin ödenmesinden kurtulma sonucunu doğurmayacağı ve bunların da sözleşmeli sayılmalarının gerektiği, öte yandan Yasa ve Yönetmelik ile öngörülen usul ve esaslara göre İSKİ tarafından düzenlenen tarifelerle tespit edilen atık su bedelinin Anayasa'nın 73. maddesinde öngörüldüğü biçimde kanunla konulan vergi, resim, harç ve benzeri bir mali yükümlülük olduğundan söz edilemeyeceği, bu itibarla, atık su bedeli, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülük olmayıp, özel hukuk alanındaki alacak- borç ilişkisini içeren abonman sözleşmesine dayalı ve idarece düzenlenen bir tarife uyarınca alınan bir bedel olduğundan, bu konuyla ilgili anlaşmazlığın çözümünün adli yargının görevine girdiği gerekçesiyle ve Anayasa Mahkemesi'nin 14.2.1991 gün ve E:1990/18, K:1991/4 sayılı kararında yazılı gerekçede de bu görüşün kabul edildiğinden bahisle, Danıştay Dokuzuncu Dairesi'nce yapılan başvurunun KABULÜ ile uyuşmazlık konusu davanın ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiğine karar vermiştir. (Bu karar 26.11.1991 tarih ve 21063 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

Anılan Uyuşmazlık Mahkemesi kararında atıfta bulunulan ANAYASA MAHKEMESİ'nin 8.5.1991 tarih ve 20865 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 14.2.1991 gün ve E:1990/18, K:1991/4 sayılı kararında, atık sular karşılığı alınacak bedelin niteliği sorunu ayrı bir başlık altında ele alınmış ve aynen "Vergi benzeri mali yükümlülüklerin en belirgin özellikleri (...) genellikle, bir kamu hizmeti karşılığında kamu gücüne dayanılarak tek taraflı yükletilmeleri, harç ve resme göre, daha çok ücret görünümünde olmalarıdır.

Atık su bedeli, kullanılmış suların uzaklaştırılması karşılığında yapılacak bir tarifeye ve abonman sözleşmesine göre alınmaktadır. Başka bir deyişle, idareyle kişi arasında sözleşmeyle alacak- borç ilişkisi doğmakta, ödenecek miktar İSKİ ile kişi arasında abonman sözleşmesiyle özel hukuk ilişkisi kurulmasından sonra yapılan hizmet karşılığında maliyet- kâr esasına göre belirlenmektedir. Ödemenin hukuksal dayanağı, kamu gücüne değil, tarifeye ve iki taraf arasında yapılan abonman sözleşmesine dayanmaktadır. Nitekim, ödemelerin yapılmaması durumunda İSKİ alacağını, Amme Alacaklarının Tahsili Hakkındaki Yasa'ya göre değil, özel hukuk ilişkisi içinde ilgili Yasa'ya göre alacaktır. Abone ile İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi (İSKİ) arasında yapılan abonman sözleşmesi, daha çok "tip" sözleşme görünümündedir. Hizmetten yararlanan kişinin, sözleşmeyi idareyle birlikte düzenlemesi yerine katılımı (iltihakı) söz konusudur. Ancak bu durum, idareyle kişi arasında kurulan özel hukuk ilişkisini, kamu hukuku ilişkisine dönüştürmez. Çünkü, birçok durumda hizmetin tekel niteliği ve çok kişiye götürülme zorunluluğu, işin, çoğunlukla, tip sözleşmelerle ve kişilerin katılımıyla gerçekleşebilmesini olanaklı kılmaktadır. (...)"

"Açıklanan nedenlerle, atık suların uzaklaştırılması karşılığında alınan ücretlerin vergi, resim, harç benzeri mali

yükümlülük olarak kabul edilmemesi gerekir" denilmiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesinin Konya 4.Asliye Hukuk Mahkemesi ile Konya Vergi Mahkemesi arasında çıkmış olan bir hüküm uyuşmazlığı ile ilgili olarak 16.6.2003 gün, E:2002/57,K: 2003/34 sayılı kararı ve İzmir 3.Vergi Mahkemesi ile İzmir 11.Asliye Hukuk Mahkemesi arasında çıkmış olan bir hüküm uyuşmazlığı ile ilgili olarak 02.04.2007 gün, E:2004/127,K:2007/31 sayılı kararı ile vermiş olduğu kararında, su ve kanalizasyon hizmetleri ayrı bir kanunla düzenlenmiş bulunan büyükşehir belediyeleri bakımından, atık su bedelinin tahsiline ilişkin davaların görüm ve çözümünde adli yargı yerinin, Tarifeler Yönetmeliği ile buna dayanan tarife kararlarının yargısal denetiminde idare mahkemelerinin görevli bulunduğuna karar vermiştir. Uyuşmazlık Mahkemesinin 13.05.2013 tarih ve E:2012/249, K:2013/630 sayılı kararı da bu doğrultudadır.

Yukarıda belirtilen Anayasa Mahkemesi ile Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarındaki "atık su bedelinin, vergi benzeri mali yükümlülük olmayıp, idareyle kişi arasında abonman sözleşmesiyle kurulan özel hukuk ilişkisi çerçevesinde ve hizmet karşılığında maliyet-kâr esasına göre idarece belirlenen tarifeye dayanılarak alınan bir ücret olduğu" yolundaki kabulün sonuçları itibarıyla: idarenin faaliyet alanıyla ilgili olarak yürürlüğe koyduğu yönetmelik ile buna dayanan tarife kararlarının yargısal denetiminin idari yargı yerinde -idare mahkemeleri-; abonman sözleşmesine dayanan bir alacak- borç ilişkisi kapsamındaki atık su bedelinin tahsiline ilişkin davaların ise adli yargı yerinde görülüp çözümlenmesi gerekmekte olup, uygulama bu doğrultuda istikrar kazanmıştır.

Hal böyle iken, 15.7.1993 tarih ve 3914 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 1. maddesiyle 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'na eklenen Mükerrer 44.madde ile, katı atık ve atık su ile ilgili "çevre temizlik vergisi" ihdas edilmesi ve yasal süreç tamamlandıktan sonra da 1.1.1994 tarihinden itibaren uygulamaya geçilmesi üzerine atık su ile ilgili uyuşmazlıkların, belediye ayrımı gözetilmeksizin vergi kapsamına alındığı gerekçesiyle vergi mahkemelerinde bakılarak sonuçlandırılması ve diğer taraftan tahsilata ilişkin uyuşmazlıkların da ücret kapsamında adli yargı yerinde çözümlenmesine devam edilmesi nedeniyle, uyuşmazlığın çözümlenebilmesi için anılan Yasanın mükerrer 44. maddesinin incelenmesi gerekmiştir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 3914 sayılı Kanun'la eklenen Mükerrer 44. maddesinin birinci fıkrasında, "Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin katı atık toplama ile kanalizasyon hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalar, çevre temizlik vergisine tabidir." hükmü yer almış; aynı maddenin on ikinci fıkrasında, "Belediyeler, atık su ile ilgili olarak da; katı atıklarla ilgili tarifede yer alan bina gruplarını topluca veya ayrı ayrı dikkate almak suretiyle ve su tüketim bedelini aşmamak üzere meclislerince belirlenecek miktarda çevre temizlik vergisi alırlar. Atık su ile ilgili çevre temizlik vergisi, su tüketim bedeli ile birlikte tarh ve tahakkuk etmiş sayılır ve bu bedel ile birlikte tahsil edilir. Su ve kanalizasyon hizmetleri ayrı bir kanunla düzenlenmiş bulunan belediyelerde ise, atık su bedellerinin tahsiline ilişkin uygulama kendi kanunlarındaki hükümlere tabidir." denilmiş ve son fıkrasında da, bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların, İçişleri ve Çevre Bakanlıklarının görüşleri alınmak suretiyle Maliye Bakanlığı tarafından belirleneceğine işaret edilmiştir.

Anılan Yasa maddesine ilişkin "Belediye Gelirleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" Genel Gerekçesinde (Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü; 10.6.1993-Sayı: B.02.0.KKG/101-530/04937), çevre temizlik vergisinin, belediyelerin içinde bulunduğu mali sıkıntılara acil ve kısa vadeli bir çözüm olmak üzere getirildiği belirtilmiş; madde gerekçelerinde ise on ikinci fıkra hakkında, "Belediyeler, belediye meclislerince yapılacak tarifeler üzerinden su tüketim bedelini aşmamak üzere, kanalizasyon hizmetlerinden yararlananlardan belirlenecek miktarlarda ayrıca çevre temizlik vergisi alacaklar, su tüketim bedeli ile birlikte tarh ve tahakkuk ettirilecek bu vergi su bedeli ile birlikte tahsil olunacaktır. Ancak su ve kanalizasyon hizmetleri ayrı bir kanunla düzenlenmiş bulunan belediyelerde, atık su bedellerinin tahsiline ilişkin uygulama kendi kanunlarındaki hükümlere tabi olacaktır." denilmiştir.

Buna göre, yasa koyucu tarafından, mali sıkıntı içinde bulunan belediyelere, katı atıkların toplanması ve atık suların uzaklaştırılması hizmetleri karşılığında gelir sağlamak amacıyla, acil ve pratik bir çözüm olarak çevre temizlik vergisi ihdas edilirken aynı kaynaktan (atık su) özel kanunlarına göre gelir sağlamakta bulunan büyükşehir belediyeleri bakımından bir değişiklik öngörülmeyip mevcut uygulamanın sürdürülmesi yolundaki irade açıkça belirtilmiştir.

Nitekim, anılan Yasa maddesinin verdiği yetkiye dayanılarak uygulamaya ilişkin usul ve esasları açıklamak üzere Maliye Bakanlığı'nca çıkarılan ve 8.1.1994 tarih ve 21812 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 14 seri no'lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği'nin 9. maddesinde, "Maddenin onikinci fıkrası uyarınca, atık su bedeli almayan belediyeler, atık su ile ilgili olarak da su tüketim bedelini aşmamak üzere çevre temizlik vergisi alacaklardır. Bu şekilde alınacak verginin belediye meclislerince tespitinde, katı atıklarla ilgili tarifede yer alan bina grupları, topluca veya ayrı ayrı dikkate alınacaktır. Atık su ile ilgili çevre temizlik vergisi, su tüketim bedeli ile birlikte tarh ve tahakkuk etmiş sayılacak ve bu bedel ile birlikte tahsil edilecektir. Halen atık su bedeli almakta olan belediyelerce ayrıca bu vergi alınamayacaktır." denilmek suretiyle, çevre temizlik vergisinin atık su bedeli almayan belediyeleri ilgilendirdiği, atık su bedeli alan belediyelerin ise kapsam dışında kaldığı açıklanmıştır.

Buraya kadar yapılan açıklamalar ışığında; su ve kanalizasyon hizmetleri 2560 sayılı İSKİ Kanunu ile düzenlenen büyükşehir belediyelerinin, atık su bedeli uygulaması bakımından 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 3914 sayılı Kanun'la eklenen Mükerrer 44. maddesi ile getirilen çevre temizlik vergisi düzenlemesinin dışında kaldığı, buna karşın su ve kanalizasyon hizmetleri özel bir kanun ile düzenlenmeyen belediyelerin ise atık su bedeli uygulaması bakımından 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 3914 sayılı Kanun'la eklenen Mükerrer 44. maddesi ile getirilen çevre temizlik vergisi düzenlemesi kapsamında kaldığı, bu hususun yukarıda bahsedilen gerek Anayasa Mahkemesi, gerekse de Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarında da açıkça vurgulandığı, bununla birlikte taraflar arasında şayet abonelik ilişkisi var ise, katı atık ve/veya atık su bedelinin vergi benzeri mali yükümlülük olmayıp, idareyle kişi arasında abonman sözleşmesiyle kurulan özel hukuk ilişkisi çerçevesinde ve hizmet karşılığında maliyet-kâr esasına göre idarece belirlenen tarifeye dayanılarak alınan bir ücret olduğu hususuna da vurgu yapıldığı anlaşılmakla, bu bağlamda su ve kanalizasyon hizmetleri özel bir kanun ile düzenlenmeyen belediyeler bakımından katı atık ve/veya atık su bedelinin vergi benzeri mali bir yükümlülük mü, yoksa özel hukuk ilişkisine dayalı bir ücret mi olduğu hususunun belirlenmesinde ABONELİK İLİŞKİSİNİN belirleyici olduğu anlaşılmıştır.

27.10.2010 gün, 27742 sayılı Atıksu Altyapı Ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul Ve Esaslara İlişkin Yönetmeliğin "Tanımlar" başlıklı 4.maddesinin 1-a fıkrasında "Abone" tanımı yapılmış olup, buna göre, Abone: Su ve atık su ve katı atık hizmetlerinden faydalanan ve/veya faydalanacak gerçek veya tüzel kişiyi ifade etmekte, "Abonelik" başlıklı 10.maddesinde ise, "Atık su altyapı yönetimlerinin hizmet vermekle yükümlü olduğu tüm gerçek ve tüzel kişilerin abone olması zorunludur" hükmü yer almaktadır.

Dosyanın incelenmesinde davacı ile davalı Belediye arasında su aboneliği sözleşmesinin bulunduğu anlaşılmaktadır.

Belirtilen yasal düzenlemeler ve ilgili mahkeme kararları da dikkate alındığında, davalı Belediye tarafından atık su bedelinin tahsiline ilişkin söz konusu tasarrufun, abonman sözleşmesine dayalı bir alacak-borç ilişkisi kapsamında değerlendirilmesi gerektiği, su ve kanalizasyon hizmetleri özel bir kanunla düzenlenmeyen davalı Bergama Belediyesince tesis edilen tasarrufun özel hukuk kuralları çerçevesinde adli yargının görevi kapsamına girdiği görülmektedir.

Açıklanan nedenlerle, davanın görüm ve çözümü adli yargı yerinin görevine girdiğinden Bergama 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nce

verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Bergama 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 25.02.2013 gün ve E:2013/40 K:2013/58 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 01.07.2013 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.